

๑๙
วันที่ 15 มิ.ย. 61
๑๙๖๑ 13-50H

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส28054 ส3กสง
วันที่ : 58207/61 มก
วันที่ : 15 มิ.ย. 61 เวลา : 13:29

ที่ กต ๑๐๐๔/๗๓๒

กระทรวงการต่างประเทศ
ถนนศรีอยุธยา กทม. ๑๐๔๐๐

๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๑

เรื่อง ผลการประชุมกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดระดับรัฐมนตรี ครั้งที่ ๑๘ ณ กรุงบากู

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๔๒๐๘ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๑

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. เอกสารสุดท้ายของการประชุมกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดระดับรัฐมนตรี ครั้งที่ ๑๘
๓. ปฏิญญากรุงบากู
๔. ถ้อยแถลงของไทย
๕. ถ้อยแถลงของสิงคโปร์ในฐานะประธานอาเซียนเพื่อเสนอถ้อยคำเรื่องทะเลจีนใต้
๖. ถ้อยแถลงของสิงคโปร์ในฐานะประธานอาเซียน
แจ้งข้อสงวนของอาเซียนต่อถ้อยคำเรื่องทะเลจีนใต้
๗. สำเนาหนังสือคณะผู้แทนถาวรเวเนซุเอลาประจำสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก ในฐานะ
ผู้ประสานงานกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ที่ NAM ๒๐๑๘/CoB/๑๘๒ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๑
๘. สำเนาหนังสือคณะผู้แทนถาวรเวเนซุเอลาประจำสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก ในฐานะ
ผู้ประสานงานกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ที่ NAM ๒๐๑๘/CoB/๒๐๙ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งว่า คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเห็นชอบร่างเอกสารสุดท้ายของการประชุมกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดระดับรัฐมนตรี ครั้งที่ ๑๘ และร่างปฏิญญากรุงบากูที่จะมีการรับรองในการประชุมกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดระดับรัฐมนตรี ครั้งที่ ๑๘ ณ กรุงบากู และอนุมัติตามข้อเสนอของกระทรวงการต่างประเทศ โดยหากมีการปรับเปลี่ยนร่างเอกสารสุดท้ายของการประชุมฯ และร่างปฏิญญากรุงบากูในส่วนที่ไม่ใช่สาระสำคัญและไม่ขัดกับหลักการที่คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบให้กระทรวงการต่างประเทศดำเนินการได้โดยนำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบในภายหลัง ความแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการต่างประเทศขอเสนอผลการประชุมดังกล่าวเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ ทั้งนี้ นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ รองนายกรัฐมนตรี กำกับการบริหารราชการกระทรวงการต่างประเทศ ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) โดยมีรายละเอียดและข้อพิจารณา ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ นายชัยสิริ อนะมาน ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทยเข้าร่วมการประชุมกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดระดับรัฐมนตรี ครั้งที่ ๑๘ (18th Mid-Term Ministerial Meeting of the Non-Aligned Movement - NAM) ซึ่งจัดขึ้นที่กรุงบากู อาเซอร์ไบจาน ระหว่างวันที่ ๓ - ๖ เมษายน ๒๕๖๑ โดยมีหัวข้อหลักของการประชุม คือ “การส่งเสริมสันติภาพและการพัฒนาอย่างยั่งยืนระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Promoting international peace and development for sustainable development)”

๑.๒ กระทรวงการต่างประเทศได้เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาร่างเอกสารสุดท้ายของการประชุมฯ และร่างปฏิญญากรุงบากู และขออนุมัติ ดังนี้

๑.๒.๑ ให้ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายร่วมรับรองร่างเอกสารทั้งสองฉบับ

/๑.๒.๒ ให้รัฐมนตรี...

๑.๒.๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศร่วมลงนามในหนังสือแจ้งข้อสงวน (reservation) ต่อถ้อยคำเรื่องทะเลจีนใต้ในเอกสารสุดท้ายของการประชุมฯ หากไม่สอดคล้องกับข้อเสนอของกลุ่มอาเซียน เพื่อให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนต่อเอกสารสุดท้ายของการประชุมสุดยอดกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ครั้งที่ ๑๗ ณ เกาะมาร์การิตา เวเนซุเอลา เมื่อปี ๒๕๕๙

๑.๒.๓ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศมีหนังสือแจ้งข้อสงวนของไทย (reservation) หากถ้อยคำเกี่ยวกับสถานการณ์ในรัฐยะไข่ที่ถูกบรรจุในเอกสารสุดท้ายของการประชุมฯ ไม่สอดคล้องกับท่าทีไทย แสดงท่าทีเชิงลบ หรือมีถ้อยคำรุนแรงประณามเมียนมา รวมถึงมีหนังสือแจ้งข้อสงวนของไทย (reservation) ด้วย หากพิจารณาแล้วเห็นว่า มีถ้อยคำที่อาจไม่สอดคล้องกับผลประโยชน์และท่าทีของไทยโดยรวมในสาระสำคัญ

ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเห็นชอบร่างเอกสารผลลัพธ์การประชุมฯ ทั้งสองฉบับ และอนุมัติตามข้อเสนอของกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๑

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เอกสารสุดท้ายของการประชุมฯ ปฏิญญารุงบากู และเอกสารอื่น ๆ ของการประชุมฯ ไม่เป็นสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศและไม่เป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ แต่เห็นควรนำเสนอคณะรัฐมนตรี ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๓) เนื่องจากเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่อาจมีนัยผูกพันทางการเมือง

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

๔. สาระสำคัญ

๔.๑ ที่ประชุมฯ รับรองเอกสารสุดท้ายของการประชุมฯ และปฏิญญารุงบากู ซึ่งสะท้อนท่าทีพัฒนาการ และการดำเนินการของกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดในเรื่องต่าง ๆ ในระดับโลกและภูมิภาค อาทิ ปัญหาการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ สิทธิมนุษยชน การพัฒนาอย่างยั่งยืน การปฏิรูปสหประชาชาติ การเคารพในอำนาจอธิปไตยและสิทธิการกำหนดอนาคตเองของประชาชน การระงับกรณีพิพาทโดยสันติ และการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เอกสารปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ และ ๓

๔.๒ ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ในนามหัวหน้าคณะผู้แทนไทย ได้กล่าวถ้อยแถลงโดยเน้นย้ำความสำคัญของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของ NAM ในการกำหนดระบอบระหว่างประเทศที่สนับสนุนสันติภาพและความมั่นคง สิทธิมนุษยชน และการพัฒนา โดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศและบทบาทสตรีในประเด็นด้านสันติภาพ ตลอดจนสนับสนุนให้ดำเนินการพัฒนาที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่และครอบคลุมทุกภาคส่วน โดยเน้นย้ำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะแนวทางขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนของไทย ดังรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔

๔.๓ ผลการประชุมในประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับไทย

๔.๓.๑ ประเด็นทะเลจีนใต้

สิงคโปร์ได้กล่าวถ้อยแถลงในฐานะประธานอาเซียนเพื่อเสนอถ้อยคำ ๒ ย่อหน้าที่คัดค้านจากการเจรจาที่นครนิวยอร์ก ได้แก่ (๑) เรื่องหลักการของกฎหมายทะเล (UNCLOS) ซึ่งเป็นถ้อยคำใหม่ และ (๒) ทะเลจีนใต้ซึ่งปรับแก้ถ้อยคำเพื่อให้สะท้อนพัฒนาการล่าสุด (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๕) แต่ถูกรัฐสมาชิกกลุ่มคัดค้าน ได้แก่ ปากีสถาน บรูไนด์ ชีเยร์ราลีโอน เอธิโอเปีย ซูดาน เบลารุส แทนซาเนีย และเซนต์วินเซนต์และเกรนาดีนส์ โดยอินเดียได้เสนอให้ย้ายย่อหน้าเรื่อง UNCLOS ไปอยู่ภายใต้หัวข้อกฎหมายระหว่างประเทศ โดยปรับแก้ถ้อยคำแต่ไม่กระทบในสาระสำคัญ ซึ่งอาเซียนเห็นพ้องตามข้อเสนอของอินเดีย และที่ประชุมมีมติรับรองเพิ่มถ้อยคำดังกล่าวในเอกสารสุดท้ายของการประชุมฯ (ย่อหน้าที่ ๒๓.๒๑) ซึ่งเป็นความคืบหน้าสำคัญเนื่องจากการรับรองข้อเสนอใหม่

/ย่อหน้าเรื่อง...

ย่อหน้าเรื่องทะเลจีนใต้ตามข้อเสนอของอาเซียนยังคงถูกคัดค้านไม่ให้บรรจุในเอกสารสุดท้ายฯ ที่ประชุมจึงมีมติใช้ถ้อยคำเรื่องทะเลจีนใต้ในเอกสารสุดท้ายของการประชุมผู้นำกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด เมื่อปี ๒๕๕๙ ซึ่งไม่สะท้อนพัฒนาการล่าสุด (ย่อหน้าที่ ๕๒๖) สิงคโปร์จึงได้กล่าวถ้อยแถลงเพื่อแจ้งข้อสงวนของอาเซียนต่อย่อหน้าดังกล่าว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๖) อย่างไรก็ตาม ผู้แทนของประเทศอาเซียนยังมีความเห็นต่างเรื่องรูปแบบหนังสือแจ้งข้อสงวนว่า ควรให้รัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศลงนามร่วมในหนังสือดังที่เคยปฏิบัติภายหลังการประชุมสุดยอดกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด เมื่อปี ๒๕๕๙ หรือไม่ สิงคโปร์ในฐานะประธานอาเซียนจึงเสนอให้ที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนพิจารณาประเด็นดังกล่าวในช่วงการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ ๓๒ ที่สิงคโปร์ ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๘ เมษายน ๒๕๖๑ เนื่องจากถ้อยคำที่อาเซียนเสนอเป็นอาณัติของรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนตามแถลงการณ์ร่วมของการประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน ครั้งที่ ๕๐ ซึ่งต่อมา ที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนเห็นพ้องและร่วมลงนามในหนังสือแจ้งข้อสงวนตามแนวปฏิบัติเดิม

๔.๓.๒ สถานการณ์ในรัฐยะไข่

บังกลาเทศได้นำถ้อยคำเดิมที่เคยเสนอในการประชุมประสานงานกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (NAM Coordinating Bureau) ที่นครนิวยอร์กมาเสนออีกครั้ง แต่แจ้งที่ประชุมว่า พร้อมจะถอนข้อเสนอหากสามารถหาถ้อยคำอื่นที่ยอมรับร่วมกันได้ ขณะที่เมียนมาไม่ยอมรับการเจรจาใด ๆ ประธานจึงได้มอบหมายควบาทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างบังกลาเทศและเมียนมา โดยปรับใช้ถ้อยคำจากถ้อยแถลงร่วมของอาเซียนในการประชุมคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ สมัยที่ ๓๗ เมื่อวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๖๑ ที่นครเจนีวา ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากรัฐสมาชิกจำนวนมาก กอปรกับประธานได้ช่วยไกล่เกลี่ยจนเมียนมาผ่อนปรนทำที่และยอมเพิ่มถ้อยคำที่เห็นชอบร่วมกันในเอกสารสุดท้ายของการประชุมฯ ซึ่งมีสาระสำคัญประมาณความรุนแรง รวมถึงการโจมตีกองกำลังทหารของเมียนมา พร้อมทั้งแสดงความห่วงกังวลต่อสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในเมียนมา (ย่อหน้าที่ ๕๒๐)

๔.๔ หนังสือแจ้งข้อสงวนในประเด็นต่าง ๆ

๔.๔.๑ ประเด็นทะเลจีนใต้ ในช่วงการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน ครั้งที่ ๓๒ ที่สิงคโปร์ ที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนได้ร่วมลงนามในหนังสือแจ้งข้อสงวน และสิงคโปร์ในฐานะประธานอาเซียนได้ส่งหนังสือแจ้งข้อสงวนดังกล่าวถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเวเนซุเอลาในฐานะประธานกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ต่อมา เวเนซุเอลาได้เวียนหนังสือแจ้งข้อสงวนของอาเซียนให้รัฐสมาชิกทราบแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๗)

๔.๔.๒ สถานการณ์ในรัฐยะไข่ โดยที่เมียนมาและบังกลาเทศผ่อนปรนทำที่ และไกล่เกลี่ยจนสามารถหาถ้อยคำที่ยอมรับร่วมกันได้ ซึ่งเป็นถ้อยคำที่ไม่ขัดกับทำที่ไทย นอกจากนี้ รัฐสมาชิกส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนด้วย ไทยจึงไม่ขัดข้องต่อการเพิ่มถ้อยคำดังกล่าวในเอกสารสุดท้ายของการประชุมฯ

๔.๔.๓ กระทรวงการต่างประเทศได้มอบหมายให้คณะผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก มีหนังสือถึงคณะผู้แทนถาวรเวเนซุเอลาประจำสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก ในฐานะผู้ประสานงานกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด เพื่อแจ้งข้อสงวนของไทยต่อเอกสารผลลัพธ์การประชุมทั้งสองฉบับในประเด็นใด ๆ ที่ไม่สอดคล้องกับทำที่ไทยตามแนวปฏิบัติที่ผ่านมา เพื่อไม่ให้ทำที่และผลประโยชน์ของไทยในเวทีระหว่างประเทศอื่น ๆ ได้รับผลกระทบ เนื่องจากในเอกสารผลลัพธ์การประชุมทั้งสองฉบับมีถ้อยคำรุนแรงประมาณประเทศนอกกลุ่ม และครอบคลุมถึงประเด็นต่าง ๆ ที่อาจมีความอ่อนไหว และต่อมา เวเนซุเอลาได้เวียนหนังสือแจ้งข้อสงวนของไทยให้รัฐสมาชิกทราบแล้ว ดังรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๘

๕. รายงานการวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งใด ๆ

๖. ผลกระทบ

๗. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

๘. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๙. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

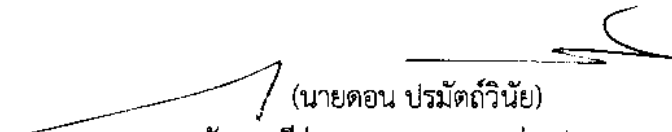
พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗)
เรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย

๑๐. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงการต่างประเทศขอเรียนคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบผลการประชุมฯ และการดำเนินการ
ของกระทรวงการต่างประเทศเรื่องการมีหนังสือแจ้งข้อสงวนต่าง ๆ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อแจ้งคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายดอน ปรมดีวินัย)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ